

C-45/24. sz. ügy**Előzetes döntéshozatal iránti kérelem****A benyújtás napja:**

2024. január 24.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Oberster Gerichtshof (Ausztria)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2023. december 13.

Felperes:

Verein für Konsumenteninformation

Alperes:

Koninklijke Luchtvaart Maatschappij NV

Az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság, Ausztria) mint felülvizsgáló bíróság a Verein für Konsumenteninformation, 1060 Bécs, [omissis] felperes és a Koninklijke Luchtvaart Maatschappij N.V., Hollandia, 1182 GP Amstelveen, [omissis], alperes között 95,14 EUR [omissis] iránt folyamatban lévő perben a felperesnek a Landesgericht Korneuburg [korneuburgi regionális bíróság, Ausztria] mint fellebbviteli bíróság 2023. március 21-i, 22 R 37/23f-23. ügyszámú, a Bezirksgericht Schwechat [schwechati kerületi bíróság, Ausztria] 2022. november 17-i, 20 C 232/21 z-1 7. ügyszámú ítéletét megváltoztató ítélete ellen benyújtott felülvizsgáló kérelem tárgyában az alábbi

v é g z é s t

hozta:

I. Az Oberster Gerichtshof [legfelsőbb bíróság] az EUMSZ 267. cikk alapján előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti az Európai Unió Bírósága elé:

1. Úgy kell-e értelmezni a visszautasított beszállás és légi járatok törlése vagy hosszú késése [helyesen: jelentős késése] esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról és a 295/91/EGK

rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletet, és különösen a 8. cikke (1) bekezdésének a) pontját, hogy egy légi járat törlése esetén a légitársaság által az utas számára fizetendő visszatérítés összegének meghatározásához annak a repülőjegynek az árát kell figyelembe venni, amely magában foglalja az ezen utas által fizetett és az e légitársaság által kapott összeg közötti különbséget is, amely ez utóbbi két fél között közvetítőként eljáró vállalkozás által beszedett jutaléknak felel meg, ha a légitársaságnak ugyan tudomása volt arról, hogy a másik vállalkozás a közvetítésért rendszerint jutaléket (közvetítői díjat) számol fel, annak összegét azonban a konkrét esetben nem ismeri?

2. A légitársaság szükséges tudomására vonatkozó bizonyítási teher a visszatérítést kérő utast terheli-e, vagy a légitársaságnak kell bizonyítania, hogy nem rendelkezett a szükséges tudomással a jutalékról?

II. Az eljáró bíróság a felperes jogorvoslati kérelmére indult eljárást az Európai Unió Bírósága előzetes döntésének [omissis] beérkezéséig felfüggeszti.

I n d o k o l á s :

A. A tényállás

- 1 Az utasok az Opodo online foglalási portálon foglalt repülőjegyekkel rendelkeztek az alperes légitársaság által üzemeltetett, 2020. augusztus 19-i KL 1840 és KL 743 járatszámú, Bécsből Amszterdamban keresztül Limába közlekedő járatra, valamint a 2020. szeptember 28-i KL 744 és KL 1847 járatszámú, Limából Amszterdamban keresztül Bécsbe közlekedő járatra. Az Opodo az IATA által tanúsított utazási iroda, és mint ilyen, jogosult az alperes részére repülőjegyeket kiállítani. Az alperes az Opodóval legalább egy évtizede működött együtt. A foglalás időpontjában az alperes és az Opodo között létezett egy úgynevezett „Global Incentive” (az egész világra kiterjedő ösztönző) szerződés, amely a közvetítő Opodo számára bizonyos jutalomösszegeket írt elő, ha az eladja az alperes meghatározott számú jegyét. Sem az IATA-szerződések, sem az alperes és az Opodo közötti ösztönző szerződések nem szabályozták, hogy az Opodo felszámíthat-e, illetve, ha igen, milyen mértékben számíthat fel jutaléket az utasoknak.
- 2 Az utasok összesen 2053,48 eurót fizettek az Opodónak. Az alperes törölte a járatokat. Az utasok a peres eljárás megindítása előtt 1958,34 euró összegű jegyárat kaptak vissza. A 95,14 eurós különbség az Opodo utazásközvetítő közvetítői díja (közvetítői jutaléka). Az alperesnek nem volt tudomása a jutalék konkrét összegéről.
- 3 Az utasok a jegyár visszatérítésére vonatkozó követeléseiket a felperes fogyasztóvédelmi egyesületre engedményezték, amely elfogadta az engedményezést.

B. A felek perbeli álláspontja és az eddigi eljárás:

- 4 Keresetében a felperes az alperestől a 261/2004/EK rendelet 8. cikke alapján 95,14 eurót és annak kamatait követeli. Álláspontja szerint a jegy árát a jutalékkal együtt kell visszatéríteni. Ehhez elegendő, ha az alperes tud arról a körülményről, hogy rendszerint megállapításra kerül a jutalék, és elfogadja annak a közvetítő általi megállapítását. Az alperes megnöveli a mozgásterét azáltal, hogy a jegyeit az Opodóhoz hasonló online utazási irodáknak adja át. Nem volna méltányos, ha az eljáró bíróság nem terhelné rá a közvetítői jutalék visszatérítését, különösen azért, mivel hasznot húz az Opodó általi továbbközvetítéséből. Az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlatából nem vezethető le, hogy a jutaléknak a teljes visszatérítendő jegyárba való beszámításának feltétele, hogy az alperes engedélyezte a jutalék konkrét összegét is.
- 5 Az alperes a kereset elutasítását kérte. Azt állította, hogy nem volt megállapodás a közvetítői díj felszámításáról, és hogy általánosságban nem tudta, hogy az Opodó felszámított-e ilyen díjat, és ha igen, milyen összegben. Az alperes nem engedélyezett a jegyáraktól eltérő árakat; az Európai Unió Bíróságának az ítélkezési gyakorlata szerint ez az engedély az előfeltétele annak, hogy az utasok járatörlés esetén követelhessék a közvetítői díj visszatérítését.
- 6 Az elsőfokú bíróság egyetértett a felperes jogi álláspontjával, és helyt adott a keresetnek.
- 7 A fellebbviteli bíróság az alperes jogi álláspontjával értett egyet, és elutasította a keresetet.
- 8 A felperes felülvizsgálati kérelme a fellebbviteli ítélet ellen irányul a keresetnek helyt adó megváltoztatásra irányuló kérelemmel.
- 9 Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a felülvizsgálati kérelem elutasítását kéri, másodlagosan pedig, hogy az eljáró bíróság annak ne adjon helyt.

C. A vonatkozó jogszabályi rendelkezések:

- 10 A visszautasított beszállás és légi járatok törlése vagy hosszú késése [helyesen: jelentős késése] esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról és a 295/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: a légi utasok jogairól szóló rendelet) 2. cikke f) pontjának, 5. cikke (1) bekezdése a) pontjának és 8. cikke (1) bekezdése első franciabekezdésének szövege a címeikkel együtt a következő:

„2. cikk

Fogalom meghatározások

E rendelet alkalmazásában:

a) [...]

f) »jegy«: *érvényes, szállításra jogosító dokumentum vagy azzal egyenértékű nem papír formájú dolog, beleértve az elektronikus formát is, amelyet a légi fuvarozó vagy annak meghatalmazott közvetítője bocsátott ki vagy engedélyezett;*

g) [...]

5. cikk

Járat törlése

(1) *Egy járat törlése esetén az érintett utasoknak*

a) *az üzemeltető légifuvarozó a 8. cikk szerint segítséget ajánl fel; és*

b) [...]

8. cikk

Visszatérítéshez vagy átfoglaláshoz való jog

(1) *E cikkre való hivatkozáskor az utasoknak az alábbiak közötti választást ajánlják fel:*

a) – *a jegy árának a vételi ár szerinti visszatérítése hét napon belül, a 7. cikk (3) bekezdésében meghatározott módon az utazás meg nem tett szakaszára vagy szakaszaira, továbbá a már megtett szakaszra vagy szakaszokra, amennyiben a repülőút [helyesen: légi járat] az utas eredeti utazási tervével kapcsolatban már nem szolgál semmilyen célt, vagy adott esetben a következővel együtt*

– [...]”

D. Az előzetes döntéshozatalra utalás indokolása

- 11 A légi utasok jogairól szóló rendelet célja az utasok magas szintű védelmének biztosítása (az (1) preambulumbekkezdés). Azon utasok számára, akiknek a légi járatait törölték, lehetővé kell tenni a jegyek visszatérítését, vagy az átfoglalást kielégítő körülmények között, továbbá lehetővé kell tenni hogy megfelelő ellátásban részesüljenek, amíg egy későbbi légi járatra várakoznak (a (13) preambulumbekkezdés).
- 12 E célok elérése érdekében a légi utasok jogairól szóló rendelet 5. cikke (1) bekezdésének a) pontja előírja, hogy egy eredetileg tervezett légi járat indításának elmaradása esetén, amelyre legalább egy helyet lefoglaltak („járatotörítés”; a légi utasok jogairól szóló rendelet 2. cikke (1) bekezdésének

l) pontja), az üzemeltető légitársaság a 8. cikk szerint segítséget ajánl fel az érintett utasoknak. A légi utasok jogairól szóló rendelet 8. cikkének (1) bekezdése rendelkezik az utas választási jogáról. Az a) pont első franciabekezdése szerint követelheti a jegy árának „a vételi ár szerinti” visszatérítését.

- 13 A légi utasok jogairól szóló rendelet 2. cikkének f) pontja határozza meg, hogy a jegy „érvényes, szállításra jogosító dokumentum vagy azzal egyenértékű nem papír formájú dolog, beleértve az elektronikus formát is, amelyet a légitársaság vagy annak meghatalmazott közvetítője bocsátott ki vagy engedélyezett”.
- 14 Az Európai Unió Bírósága már a 2018. szeptember 12-i *Harms kontra Vueling Airlines SA* ítéletében (C-601/17. sz. ügy) foglalkozott az utasoknak a légi utasok jogairól szóló rendeletnek a 8. cikkel összefüggésben értelmezett 5. cikke szerinti visszatérítéshez való jogának terjedelmével a közvetítői jutalékok tekintetében. Az akkori utasok – mint ebben az esetben is – az Opodo közvetítői platformon keresztül vásároltak repülőjegyet. A járat törlést követően a légitársaság csak a jegy árát térítette vissza, a közvetítői jutalékokat azonban nem. Az Európai Unió Bírósága először is általánosságban mutatott rá, hogy a légi utasok jogairól szóló rendelet célja nemcsak az utasok magas szintű védelmének, hanem ezen utasok és a légitársaságok érdekei közötti egyensúlynak is a biztosítása (15. pont). „E célkitűzések fényében meg kell állapítani, hogy bár a közvetítő által a repülőjegy vásárlásakor az utastól beszedett jutalékok elviekben az utasnak a kapcsolódó légi járat törlése esetén visszatérítendő repülőjegy ára összetevőjének kell tekinteni, erre a bennfoglaltságra azonban – a légitársaság érvelésében említett érdekeinek figyelembevételével – bizonyos korlátozások vonatkoznak” (16. pont). A jegynek a légi utasok jogairól szóló rendelet 2. cikkének f) pontjában szereplő meghatározásából következik, „hogy amennyiben az ilyen repülőjegyet nem maga a légitársaság bocsátotta ki, annak különböző elemeit – így az árát is – mindenképpen e légitársaságnak kell engedélyeznie, tehát nem a tudta nélkül kerül meghatározásra” (17. pont). Ezen értelmezést megerősíti a Bíróság ítélkezési gyakorlata is, amelyből az következik, hogy a légi utasok jogairól szóló rendelet 10. cikke (2) bekezdésének a)–c) pontjában előírt „jegy árának” részleges visszatérítését – abban az esetben, ha a légitársaság egy utast alacsonyabb osztályon helyez el, mint amelyre ez utóbbi a repülőjegyet váltotta – kizárólag az említett repülőjegy „elkerülhetetlen” összetevőinek figyelembevételével kell meghatározni, abban az értelemben, hogy azokat a légitársaság által kínált szolgáltatások igénybevételéért cserébe szükséges megfizetni (18. pont). Ugyanis a repülőjegy árának egy olyan összetevőjét, amely a légitársaság tudta nélkül lett meghatározva, nem lehetne szükségesnek tekinteni az ez utóbbi által kínált szolgáltatások igénybevételéhez (19. pont). A fenti megfontolások összességére figyelemmel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a légi utasokról szóló rendeletet, és különösen a 8. cikke (1) bekezdésének a) pontját úgy kell értelmezni, „*hogy a légi járat törlése esetén a légitársaság által az utas számára fizetendő visszatérítés összegének meghatározásához annak a repülőjegynek az árát kell figyelembe venni, amely magában foglalja az ezen utas által fizetett és az e légitársaság által kapott összeg közötti különbséget, amely ez utóbbi két fél között közvetítőként eljáró személy által beszedett jutaléknak felel meg, kivéve ha e*

jutalékot az említett légifuvarozó tudta nélkül határozták meg”. Ezt a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia (20. pont).

- 15 Az Európai Unió Bíróságának e határozata egyértelművé teszi, hogy a közvetítói jutalék főszabály szerint a légi utasok jogairól szóló rendelet 8. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerinti visszatérítés részét képezi. Az Európai Unió Bírósága által meghatározott kivétel, miszerint a közvetítói díj (közvetítói jutalék) visszatérítésének feltétele, hogy a jutalékot „az említett légifuvarozó tudta nélkül határozták meg” (20. pont), azonban különböző értelmezési lehetőségeket nyit meg. Különösen az kérdéses, hogy a légifuvarozót mennyire konkrétan kell tájékoztatni a jutalék okáról és főleg az összegéről, és hogy kit terhel a bizonyítási teher a szükséges ismeret vagy a légifuvarozó ismeretének hiánya tekintetében.
- 16 E pontok tekintetében a tagállamok bíróságai eddig különböző módon hajtották végre az Európai Unió Bíróságának Harms ítéletét (C-601/17) (lásd még: *Degott in Schmid*, BeckOK Fluggastrechte-Verordnung [a légi utasok jogairól szóló rendelet]^{28. kiadás} [2023] 8. cikk 4b. pont):
- 17 a) Az AG Eilenburg (eilenburgi helyi bíróság, Németország) például úgy vélte, hogy a légifuvarozó (is) tisztában van azzal, hogy a jegyközvetítők általában jutalékot számítanak fel a közvetítói szolgáltatásaikért, amelyet az utasnak a légifuvarozónak továbbított viteldíjon felül kell megfizetnie azért, hogy a közvetítő jegyet állítson ki, illetve adjon ki neki. A légifuvarozó ezen eljárásba ráutaló magatartással egyezett bele azzal, hogy járatait a közvetítói platformon keresztül történő értékesítésre felajánlotta a közvetítő vállalkozáson keresztül. Nem szükséges, hogy a légifuvarozó ismerje a közvetítő vállalkozás által felszámított jutalék konkrét összegét minden egyes esetben. Az érdekek igazságos mérlegelése keretében elegendőnek kell lennie, hogy a légifuvarozónak tudomása volt arról, hogy egyáltalán felmerül közvetítói jutalék (AG Eilenburg [eilenburgi helyi bíróság] 2021. május 14. 2 C 706/20 = BeckRS 2021. 12201).
- 18 b) Az Európai Unió Bíróságának az ítéletét figyelembe véve az AG Frankfurt am Main (Frankfurt am Main-i helyi bíróság, Németország) megállapította, hogy a jutalékokat főszabály szerint az adott légifuvarozónak kell megtérítenie a lehető legmagasabb szintű fogyasztóvédelem biztosítása érdekében.
- Nem lehet azonban az a szándék, hogy egy légifuvarozó nem tudásra apellálhasson, ha figyelmen kívül hagyja a jutalékok konkrét beszedéséről való ismereteit (AG Frankfurt am Main [Frankfurt am Main-i helyi bíróság] 2021. július 13., 31 C 736/21 [96], közzétéve: dejure.org).
- 19 c) Egy légitársaság azon kifogására, miszerint a légitársaság tudta nélkül állapították meg jutalékot, az AG Köln (kölni helyi bíróság, Németország) megállapította, hogy nyilvánvaló, hogy egy piaci gazdasági környezetben működő utazásközvetítő a tevékenység végzéséért jutalékot számít fel. Nem nyilvánvaló, hogy a légitársaság miért nem volt tisztában ezzel a körülménnyel, és a légitársaság ezt nem is bizonyította kellőképpen. Az irreleváns, hogy a

- légitársaság esetleg előzetesen nem rendelkezett tudomással a közvetítói díj megállapított pontos mértékéről. Az, hogy e tekintetben az összeg pontos ismerete szükséges, nem vezethető le az Európai Unió Bíróságának ítéletéből, már csak azért sem, mivel ebben az esetben a Bíróság által a légi utasok jogairól szóló rendelet 8. cikkének (1) bekezdése révén feltételezett alapvető jutalék-visszatérítési kötelezettség valószínűleg kiüresedne, és a légitársaság a megfelelő intézkedésekkel ebben az esetben alááshatná ezt a kötelezettséget (AG Köln [kölni helyi bíróság, Németország] 2021. november 11. 117 C 128/21 = BeckRS 2021, 47798).
- 20 d) Az LG Landshut (landshuti regionális bíróság, Németország) – az Európai Unió Bíróságának ítéletére hivatkozva – egy olyan légitársaság ügyében, amelynek nincs befolyása arra, hogy az utasok által választott utazásközvetítő felszámít-e jutalékot, és ha igen, milyen mértékben, de amely „tudatosan és szándékosan – anélkül, hogy szükség lenne további engedélyre – értékesítésre kiadja jegyeit egy globális foglalási rendszerből az utazásközvetítőknek annak tudatában, hogy az utazásközvetítők a jegyeket saját maguk által meghatározott áron fogják értékesíteni”, azt az álláspontot képviselte, hogy nem szükséges az utazásközvetítők által felszámított jutalék konkrét összegének ismerete (LG Landshut [landshuti regionális bíróság] 2021. december 3., 14 O 2303/21 = BeckRS 2021, 55342).
- 21 e) Ezzel szemben az OLG München (müncheni regionális felsőbbbíróság, Németország) az LG Landshut (landshuti regionális bíróság) fent említett ítéletével kapcsolatban hozott fellebbviteli határozatában az Európai Unió Bíróságának a *Harms ügyben* tett megfontolásából arra a következtetésre jutott, hogy [a visszatérítés] „attól függ, hogy a légitársaság konkrétan ismerte-e az eladott jegy árképzését”. Az LG Landshut (landshuti regionális bíróság) ellentétben szerinte nem elegendő az utazásközvetítő által felszámított, a légitársaság számára ismeretlen összegű díjnak a légitársaság által elfogadott absztrakt lehetősége vagy valószínűsége. Csak amennyiben a légitársaságnak tudomása van arról, hogy az általa fizetett jutalék vagy az utazásközvetítő által az ő tudtával beszedett közvetítói díj tükröződik a jegyárban, helyénvaló, hogy a járat törlése esetén ezeket az összegeket a jegyár részeként visszatérítse. Ellenkező esetben a közvetítói díjakat nem helyénvaló a jegyárhoz rendelni, mivel az utas az, aki a jegy lefoglalásakor igénybe vette a közvetítőt, így a közvetítói díjak felszámítását főszabály szerint ehhez a szerződéses jogviszonyhoz kell rendelni (OLG München [müncheni regionális felsőbbbíróság, Németország] 2022. július 20., 20 U 8835/21e = BeckRS 2022. 17623).
- 22 Az alsóbb fokú bíróságok a jelen esetben is eltérően értelmezik az Európai Unió Bíróságának az ítéletét. Míg az elsőfokú bíróság nem tartotta szükségesnek, hogy a légitársaság ismerje a jutalék konkrét összegét, a fellebbviteli bíróság ezzel ellentétes álláspontot képvisel.
- 23 Az eljáró bírósági tanács megítélése szerint az Európai Unió Bíróságának a pontosítására van szükség annak érdekében, hogy a *Harms ügyben* hozott ítéletét a

tagállamok bíróságai a jövőben egységesen alkalmazzák. Ebben az összefüggésben az eljáró bírósági tanács számára nyilvánvalónak tűnik, hogy a légifuvarozó nem vetheti ellen, hogy nem volt tisztában a jutalék konkrét összegével, amennyiben a jutalék nem volt szokatlanul magas, amit a légifuvarozónak kellene bizonyítania. Nyilvánvaló, hogy egy légifuvarozónak feltételeznie kell, hogy az a vállalkozó jegyközvetítő, akivel együtt dolgozik, általában csak közvetítői jutalékért dolgozik.

Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság)

Bécs, 2023. december 13.

[omissis]

MUNKADOKUMENTUM